

Brief-5, Mamasa 21 november 2009

Wie van jullie wil dominee worden? Ik!, klinkt het prompt uit de mond van de kleinste van het stel kinderen dat zich verdringt voor mijn boekentafel. Dan mag jij dit van mij hebben!, zeg ik, en ik geef hem de folder die wij over Litindo hebben gemaakt. Maar hij is moslim, vertellen de andere kinderen. Oh, nou, dan moet je hem maar weer terugleggen. Het jongetje staat wat beteuterd te kijken, dan legt hij de folder terug “Saya punya orang tua Islam”, zegt hij dan tegen mij, mijn ouders zijn Islam...

Hier in Mamasa wordt deze dagen de 5-jaarlijkse Algemene Vergadering van de PGI gehouden, de Indonesische Bond van Kerken. Afgevaardigden van 83 van de totaal 88 aangesloten lidkerken, totaal zo'n 1000 mensen, zijn hier bijeen onder het thema: De Heer is goed voor alle mensen (Ps. 145:9a). Dat thema wordt in de toespraken, maar ook in de dagopeningen en dagsluitingen, naar allerlei kanten uitgewerkt. Ds. Untung van de Gereja Toraja Mamasa (vroeger zendingsgebied van de CGK) gebruikte in zijn preek over Rom. 3:22 in de dienst die voorafgaand aan de opening werd gehouden het voorbeeld van hanengevechten. Die zijn hier in Indonesië nog altijd erg populair. Als je een goede haan hebt, ben je daar zuinig op, en je zorgt er goed voor, en je vindt natuurlijk dat jouw haan de beste is van allemaal, en je hoopt dat jouw haan alle andere hanen zal verslaan. Helaas gaan we binnen de kerk ook nog vaak op die manier met elkaar om, als predikanten, en als kerken onderling: als vechthanen. En met de overtuiging dat wij alleen de waarheid in pacht hebben. Maar God is niet verdeeld, Hij is Eén! En Hij is goed voor alle mensen: voor bekwame mensen, en voor hen die minder bekwaam zijn, voor armen en voor rijken, voor volwassen gemeenteleden, maar ook voor jongeren, voor werknemers en voor ambtenaren. Hij is ook goed voor mensen van andere godsdiensten. En ook voor mensen uit andere landen is Hij goed. Hij is de enige bron van de waarheid. Maar als God goed is voor ons, moeten wij ook goed zijn voor anderen, voor alle mensen, zonder uitzondering. Zelfs voor terroristen: God is goed voor hen, ook al zijn zij niet goed voor ons en verbranden ze onze kerken. Het is onze roeping om Gods goedheid te laten zien aan alle mensen.

Met dit thema kun je natuurlijk ook te ver gaan. En soms gebeurt dat ook. Dan verkondigt bijvoorbeeld een predikant in een dagopening over Hand. 10, dat God ook via andere godsdiensten zoals Islam of Hindu, mensen tot zaligheid brengt. Daar komt dan wel kritiek op, maar deze stroom van alles relativerend pluralisme is toch wel behoorlijk dominant.

Ik ben hier namens Litindo, om onze boeken bekendheid te geven onder kerken waar we tot

dusver geen contacten mee hebben. Indonesië is zo groot, je kunt onmogelijk overal naar toe gaan, maar hier zijn ze leiders allemaal bij elkaar.

Hoewel, allemaal... Er zijn ook nog gemeenschappen van Evangelische kerken, en van Pinksterkerken. Indonesië telt nu al meer dan 400 verschillende kerkgenootschappen! Maar de meeste kerken die hun wortels in de gereformeerde traditie hebben, zijn hier toch wel

te vinden. Achter de vergaderhal is een markt met allerlei kraampjes, net als op een DVN-dag, en daar sta ik ook tussen met onze boeken. Gelukkig heb ik hulp gekregen van een paar studenten van de Theologische Opleiding hier in Mamasa, zodat ik er niet steeds zelf bij hoef

te blijven, maar ook een groot deel van de vergaderingen bij kan wonen. Die zijn leerzaam en boeiend. Zoals de verslagen over hoe PGI heeft gehandeld in de situatie op Papua, en bij de recente problemen rond SETIA in Jakarta. Maar ook de lezingen van en discussies met een paar vooraanstaande Islamitische leiders over de rol van de Islam in Indonesië, het probleem van de syariah, en de waarde van de Pancasila – de grondwet van Indonesië die vrijheid van godsdienstoefening moet waarborgen voor Christenen en Katholieken, Islam, Hindu en Buddha. Indonesië is geen islamitische staat; maar lijkt wel hard op weg er één te worden! Langs politieke weg is het niet gelukt, dus nu proberen ze het op lokaal niveau (zoals je soep eet: vanaf de rand!). Dan worden bv op veel plaatsen op openbare scholen ook niet-christenen verplicht worden om hoofddoekjes te dragen. Eén van de effecten is wel, dat in één van die plaatsen een katholieke school een enorme toevloed van Islamitische leerlingen kreeg, die geen zin hadden in die hoofddoekjes: niet alle Islamiëten zijn zo fanatiek! Keer op keer wordt benadrukt dat ook binnen de Islam in Indonesië zelf een hevige discussie wordt gevoerd over deze dingen, en dat de fanatieke groeperingen wel veel publiciteit krijgen, maar in feite een heel kleine minderheid vormen. Maar op Lombok zijn in 2000 alle kerken verbrand, evenals alle huizen van christenen. En die kerken zijn nog altijd niet herbouwd. En er worden nog altijd kerken gesloten in Indonesië. Velen zijn dan ook erg pessimistisch, en hebben maar één hoop: Jezus Christus!

Bij die vergaderingen maak je de meeste contacten: in de pauzes, tijdens de gezamenlijke maaltijden. En omdat het bij elkaar een week duurt, zie je dezelfde mensen ook steeds weer. Morgen krijg ik hier zelfs gelegenheid om tijdens de vergadering officieel (maar wel kort) het werk van Litindo te presenteren.

Dat we (de afgevaardigde van de CGK en ik) tot het eind blijven, wordt duidelijk gewaardeerd. De afgevaardigden van Kerk-in-Actie (PKN) en van Eukumindo gingen de dag na de opening al weer op huis aan. Dat wij blijven, en ik er steeds bij zit, ervaart men als echte interesse. Jammer genoeg spreekt de man van de CGK alleen Engels, maar gelukkig hij heeft hier in Mamasa ook nog andere dingen te doen.

Bij de officiële opening op het tot een groot stadion omgebouwde voetbalveld van Mamasa, waren nogal wat overheidsfunctionarissen aanwezig. Uiteraard van het plaatselijk bestuur,

maar ook van de provincie, en namens de president van Indonesië sprak de minister van verbanden. Zijn komst deed nogal wat stof opwaaien: hij landde (nadat we 3 uur op zijn komst hadden gewacht!) per helikopter midden op het veld tussen de tribunes, terwijl het hoofd van de christelijke afdeling van het ministerie van godsdienst bezig was aan zijn officiële

toespraak – hij moet wel afbreken. Nu is dat voetbalveld een grote zandvlakte, en het had dagen niet geregend, dus het gevolg was een wervelende zandstorm, die zich uitstortte over al

die feestelijk geklede mensen. Van een deel van de tribunes vloog de versiering af, en sommige dekzijen sloegen los. Alom consternatie, woede, verontwaardiging. Mensen van de half vernielde tribune gooiden met stoelen, kwamen opgewonden naar de eretribune (waar wij

ook zaten), eisten uitleg. Even later kregen we een tweede laag, toen de heli weer vertrok. Mensen in tranen: het begon allemaal zo mooi, en nu dit...

De minister zit ondertussen stil op zijn stoel af te wachten hoe het af gaat lopen. Oproerpolitie rukt aan om zo nodig de orde te herstellen. Maar gelukkig, het koor van 1900 man gaat zingen, leiders van het organiserend comité weten de mensen tot kalmte te brengen,

vlnr voorzitter PGI, minister van verbindingen, hoofd christelijke afdeling ministerie van godsdienst

en na een half uurtje wordt het programma voortgezet.

Alle sprekers bieden hun verontschuldiging aan: de voorzitter van de organisatie, de voorzitter van de PGI, het hoofd van dit gebied, de gouverneur van de provincie. Allen grijpen het gebeuren aan als illustratie van hoe ver dit gebied bij de rest van Indonesië is achtergebleven: er is niet eens een fatsoenlijke landingsplaats voor een heli, laat staan een vliegveld; en hoe slecht de wegen zijn hebben we allemaal op weg hierheen ervaren (10 uur met de auto over 340 km vanaf Makasar). En kennelijk zijn ook de communicatiemiddelen ontoereikend, want het was nooit de bedoeling geweest dat de heli hier zou landen, maar ergens buiten Mamasa: daar had al een hele deputatie staan wachten. Allemaal doen ze een beroep op de minister van verbindingen (!) om hier iets aan te doen!

Als deze eindelijk als laatste het woord krijgt, biedt hij wel verontschuldiging aan, bekrachtigt inderdaad de al eerder gedane toezegging dat Mamasa een vliegveld zal krijgen. Maar verder gaat hij niet in op alles wat gezegd is.

Gisteravond waren alle afgevaardigden bij de Bupati (hoofd van dit rayon) te gast voor de avondmaaltijd. Voorafgaand werd de dagsluiting gehouden. Daarbij hadden ze mij gevraagd om het gebed voor de maaltijd uit te spreken. Leverde na afloop weer heel wat nieuwsgierige vragen op waar ik zo goed Indonesisch had leren spreken.

Vandaag werden de afgevaardigden naar 36 verschillende kerken in de omgeving gebracht, om daar de kerkdienst mee te maken. Zelf was ik ingedeeld bij afgevaardigden van een Lutherse en een Methodistische Batakkerk, een Papua, en de afgevaardigde van de CGK. Samen hebben we met veel genoeg geluisterd naar een preek van de bisschop van de Methodistenkerk, over 2 Tim. 1:7. Heel praktisch, met tal van voorbeelden uit het dagelijkse leven hier in Indonesië, soms komisch, maar tegelijk ook heel ernstig. *How do you live before you die?* Hoe leef je? Een indringende vraag, die we allemaal persoonlijk moeten beantwoorden. Ook in Nederland.

A Dieu,
Jaap

